

класифікацією даних захворювань. Студенти вивчають поживні середовища та умови культивування, описують особливості росту збудників мікозів на поживному середовищі, навчаються готувати мазки із патологічного матеріалу, розрізняти розташування спор у препаратах із пошкодженого волосся при епідермофітіях. Особлива увага приділяється мікологічним методам виділення грибів та їх ідентифікації. Робиться наголос на важливості правильного забору матеріалу для дослідження.

Отриманні знання використовуються на 4 курсі при вивченні дерматовенерології. Наприклад, при вивченні змістовного модуля «Мікотичні ураження шкіри та слизових оболонок» студенти вивчають, що для встановлення діагнозу кандидоз враховується показник КУО (колоніє утворююча одиниця), з яким вони зустрічались на практичних заняттях з мікробіології. Посилена увага звертається на фактори, що сприяють розвитку кандидозів, адже гриби роду *Candida* є умовно-патогенними мікроорганізмами (тобто здатні викликати захворювання при зниженні природної резистентності макроорганізму). Тому для профілактики кандидозів важливе міцне засвоєння факторів, що сприяють розвитку даного захворювання. До переліку практичних навичок, якими студент має оволодіти під час практичних занять з дисципліни «Дерматологія, венерологія» входить забір матеріалу на виявлення грибів.

Таким чином, медична мікробіологія закладає основи вивчення студентами клінічних дисциплін, зокрема дерматовенерології, що передбачає формування системи професійних умінь і навичок.

Список використаних джерел:

1. Міждисциплінарна інтеграція викладання біоорганічної хімії в медичному університеті / Е. Ю. Рождественський, М. С. Сидун, А. Г. Кривобок [та ін.] // Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2009. – Т. 9, вип. 4(28). – Ч. 3. – С. 249–251.
2. Чечотіна С. Ю. Актуальність упровадження міждисциплінарної інтеграції при вивченні фармакології / С. Ю. Чечотіна // Український стоматологічний альманах. – 2013. – № 4. – С. 86–89.
3. Лисаченко О. Д. Роль міждисциплінарної інтеграції у формуванні клінічного мислення студента / О. Д. Лисаченко // Вісник проблем біології і медицини. – 2012. – Т. 2(95), № 3. – С. 133–135.

Куракова О.Ю., Михайленко Н.С.

студентки,

Науковий керівник: Січко І.О.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Упродовж останніх десятиріч істотно погіршився екологічний стан довкілля, розширилася зона господарської діяльності людини та зменшився ареал існування тваринного та рослинного світу.

Екологічні проблеми, досягши планетарного масштабу, утворюють нову соціальну реальність. Їхнє розв'язання залежить першочергово від рівня

екологічної культури населення. Екологічні знання, навички, переконання сьогодні особливо необхідні для виховання нового ціннісного ставлення до природи, розвитку світоглядної свідомості людини [3, с. 20].

Ось чому зараз перед учителями та вихователями стоїть завдання екологічної освіти і виховання молоді, а починати слід з найменших школярів, враховуючи їхні морально-психологічні особливості. Діти цього віку сприймають на віру все сказане вчителем, його думка є для них більш ваговою, ніж думки друзів-однолітків, інших дорослих. Вони більш емоційні, ближче до серця сприймають негаразди інших, сильніше співпереживають.

Проблеми екологічного виховання та формування екологічної культури школярів досліджували як класики педагогічної думки (В. О. Сухомлинський, К. Д. Ушинський та ін.), так і сучасні вчені, педагоги (В. П. Горощенко, Л. І. Іщенко, А. І. Кузьмінський, М. М. Фіцула та ін.), методисти (Т. М. Байбара, О. А. Біда, Н. С. Коваль, І. М. Коренева, О. З. Плахотип, Г. П. Пустовіт, О. Н. Химинець та ін.) та вчителі-практики (Г. М. Бондаренко, О. А. Гавриленко, Ю. І. Рева, Л. К. Різник, Л. М. Руденко, А. О. Степанюк).

З'ясувати систему формування екологічної культури молодших школярів у процесі навчальної діяльності на уроках природознавства.

Культура – це сукупність матеріальних та духовних цінностей, створених людством протягом його історії; історично набутий набір правил всередині соціуму для його збереження та гармонізації.

Екологічна культура – це рівень сприйняття людьми природи, навколишнього світу і оцінка свого положення у Всесвіті, ставлення людини до світу. Тут необхідно відразу прояснити, що мається на увазі не відношення людини і світу, що передбачає ще й зворотний зв'язок, а тільки відношення її самої до світу, до живої природи.

Відтак вчені виявили, що свідоме й бережливе ставлення до природи слід формувати з дитинства у сім'ї та школі, за умови активного формування екологічної культури й накопичення систематичних знань у цій галузі [2, с. 51].

Видатний педагог В. О. Сухомлинський надавав особливе значення впливу природи на етичний розвиток дитини. На його думку, природа лежить в основі дитячого мислення, відчуттів, творчості. Він неодноразово відзначав, що сама природа не виховує, а впливає на формування особистості. Тільки активна взаємодія з нею здатна виховувати найкращі людські якості. Щоб дитина навчилася розуміти природу, відчувати її красу, потрібно прищепити їй це з раннього дитинства [6, с. 542].

Свої уроки В. О. Сухомлинський назвав мандрівками до джерела мислення і мови – до чудової краси природи. Великий педагог радив відкривати віконце у світ краси слова поступово, щоб не перевантажувати розум дитини і не набридати їй. Він говорив, що дитина – це, образно кажучи, квітка, краса якої залежить від догляду за рослиною. Піклуватися про красу квітки необхідно задовго до початку цвітіння. Але, на жаль, зустрічаються батьки, які, даючи життя дитині, вважають свою місію завершеною, а що з цієї дитини вийде – нехай про потурбується хтось інший.

У дитинстві формується людське коріння. Ні однієї людської риси природа не відшліфовує – вона тільки закладає, а відшліфовувати нам – батькам, педагогам, суспільству. Необхідно так виховувати дітей, щоб вони дивилися на світ добрими очима, вміли берегти життя. Тільки тоді вони, змужніючи та прозріючи розумом і серцем, стануть справжніми людьми [8, с. 38].

Екологічне навчання і виховання – це психолого-педагогічний процес, спрямований на формування в людини знань наукових основ

природокористування, необхідних переконань і практичних навичок, певної орієнтації та активної життєвої позиції в галузі охорони, збереження і примноження природних ресурсів.

Щоб екологічне виховання не було необґрунтованим, обов'язково потрібно починати з формування екологічної свідомості. Екологічно утворена особистість, знаючи яку шкоду природі приносять ті або інші дії, формує своє відношення до цих дій і вирішує для себе питання про їхню правомірність [4, с. 53].

Якщо людина екологічно вихована, то норми і правила екологічної поведінки будуть мати під собою тверду основу і стануть переконаннями цієї людини. Найбільш повні природничі уявлення, поняття учні одержують в курсі «Природознавство». Тут на доступному учнем рівні розглядаються зв'язки між неживою і живою природою, між різними компонентами живої природи (рослинами, тваринами), між природою і людиною. Через пізнання даних зв'язків і відносин учні вивчають навколишній світ і в цьому їм також допомагають екологічні зв'язки. Їхнє вивчення сприяє розвитку логічного мислення, пам'яті, уяви, мови [5, с. 40]. Наприклад, у підручнику «Природознавство» для 4 класу Ірини Грущинської тема першої зустрічі звучить так: «Чому людина не може існувати без природи?». З цієї зустрічі учні дізнаються про нерозривний зв'язок людини і природи. Адже люди є невід'ємною частиною природи на планеті Земля. Із зустрічі 25 діти дізнаються про те, що найменшим океаном є Північний Льодовитий океан, і про те, що необхідно бережливо ставитися до дуже вразливої природи цього океану. Від нього залежить погода і стан природи на всій Землі.

Постійна увага вчителя до розкриття екологічних зв'язків значно підвищує інтерес учнів до предмета. При описовому ж вивченні курсу інтерес у школярів поступово знижується, це відбувається неминуче, навіть у тому випадку, якщо вчитель залучає цікаві факти, загадки, прислів'я і т.д., оскільки теоретичний рівень матеріалу залишається, власне кажучи, незмінним. Якщо ж при вивченні природознавства розкриваються різноманітні і досить складні зв'язки, що існують у природі, теоретичний рівень матеріалу підвищується, пізнавальні задачі, поставлені перед учнем, ускладнюються і це сприяє розвитку інтересу [7, с. 33].

Дуже велике значення має розкриття зв'язків між людиною і природою. Причому, людина розглядається як частина природи, вона існує всередині природи і невіддільна від неї. Зв'язок між людиною і природою виявляється, насамперед, у тій різноманітній ролі, що природа грає в матеріальному і духовному житті людей. Разом з тим вони виявляються й у зворотному впливі людини на природу, що у свою чергу може бути позитивним (охорона природи) і негативним (забруднення повітря, води, знищення рослин, тварин і інше). Матеріал про екологічні зв'язки повинний бути обов'язковим елементом змісту як уроку вивчення нового матеріалу, так і уроків інших типів [1, с. 264].

Одержуючи визначену систему знань на уроках «Природознавство», учні також можуть засвоїти норми і правила екологічної поведінки в природі, тому що через екологічну освіту виховується відповідальне ставлення до природи.

Отже, екологічне виховання – це психолого-педагогічний процес, спрямований на формування в людини екологічних знань та наукових основ природокористування.

Структуру екологічної культури особистості складають знання, почуття, відношення, поведінка. Тому змістом еколого-виховної роботи вчителя є формування в учнів системи екологічних знань, почуттів, ставлень, а також

екологічної поведінки, що доцільно здійснювати у різноманітних видах діяльності: навчальній, трудовій, суспільно-корисній, особливо таких її видах, де учні поставлені в ситуації безпосереднього вияву турботи про природу.

Список використаних джерел:

1. Байбара Т. М. Методика викладання природознавства у початкових класах // Т. М. Байбара. – К.: Освіта, 2001. – 424 с.
2. Бондаренко Г. Уроки мислення як засіб формування творчих здібностей молодших школярів // Початкова школа. – 1999. – № 5 – С. 51–53.
3. Варакута О. Формування природничих понять в учнів початкових класів // Початкова школа. – 1999. – № 5. – С. 20-23.
4. Варакута О. Пізнавальні завдання для формування природничих понять // Початкова школа – 1999. – № 8. – С. 53–56.
5. Іванова О. Формування екологічної культури // Початкова школа. – 1998. – № 8. – С. 40–42.
6. Сухомлинський В. О. Школа і природа. – Вибрані твори: В 5-ти т. – Т. 5. – К., 1997. – С. 542–543.
7. Хафізова Л. М. Екологічне виховання молодших школярів // Початкова школа. – 2001. – № 3. – С. 33–34.
8. Химинець О. Психолого–педагогічні основи екологічного виховання // Початкова школа. – 1998. – № 4. – С. 38–40.

Матвєєв В.В.

викладач,

Чернівецький індустріальний коледж

ХРОНОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ ІСТОРІЇ

В процесі практичної реалізації вивчення історії досить часто прослідковується суттєва проблема – формування комплексного підходу до засвоєння історичного матеріалу. Більшість студентів в цілому володіють історичними фактами, можуть викладати їх у хронологічній послідовності, знають найважливіші дати. Проте, проблемою залишається формування загального історичного світогляду (студенти досить абстрактно уявляють історичний процес).

Студент повинен не тільки знати, в яку історичну епоху відбувається та чи інша історична подія, але і у чому полягає її сутність та історичне значення. В свою чергу, теоретичні та фактологічні знання повинні поєднуватися із знаннями про історичну добу.

Отже, виходячи з необхідності формування цілісної картини історичних знань, складовою частиною якої є знання про історичну добу, зупинимося саме на роботі з хронологією на заняттях з історії.

Першим кроком в роботі історика є упорядкування хронології. Для цього він відновлює послідовність подій. Це – не є складністю, але в цьому процесі, події іноді підносять історика неприємні сюрпризи – вони нашаровуються одні на одні. Тож, щоб не скоювати «насилства» над даними, хронологічний порядок повинен бути гнучким, зваженим і зрозумілим.

Другий крок – це періодизація (на практиці обидві ці операції часто змішуються). Це є чисто практичною необхідністю: не можна охопити ціле, не поділивши його на частини. Але не всі окремі структури, на які ми ділимо історію, можуть вважатися рівноцінними: треба будувати такі, які мали б сенс